

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ „IORGU IORDAN – AL. ROSETTI”

REZULTATELE MONITORIZĂRII
POSTURILOR DE RADIO ȘI DE TELEVIZIUNE
în luna noiembrie 2016

În luna noiembrie 2016, au fost monitorizate (de către echipa alcătuită din Blanca Croitor, Valentina Cojocaru, Andreea Dinică, Adina Dragomirescu, Ionuț Geană, Carmen Mîrzea Vasile, Irina Paraschiv, coordonator Rodica Zafiu) 12 posturi de televiziune (**TVR 1, TVR 2, Antena 1, Pro TV, Kanal D, Prima TV, Național TV, Antena 3, România TV, B1 TV, Realitatea TV și DIGI 24**) și 2 posturi de radio (**Radio România Actualități și Europa FM**), alese în funcție de audiență, de acoperirea națională, de ponderea emisiunilor informative și de dezbatere și de asumarea unui rol cultural și educativ.

Lista posturilor monitorizate în această etapă corespunde total sesiunii de monitorizare din lunile martie și august 2016 și, în mare măsură, listelor folosite în monitorizările din etapele precedente (în special celor din rapoartele realizate în anul 2012), ceea ce permite comparația și formularea de concluzii mai generale asupra calității limbii române folosite în presa audiovizuală.

S-au efectuat, ca și în etapele precedente, 300 de ore de monitorizare, urmărindu-se în primul rând transmisiunile de la orele de vârf, în special emisiunile de știri și de dezbateri. Au fost monitorizate sub aspect lingvistic doar intervențiile verbale și mesajele scrise (titrări, crawluri) pentru care își asumă responsabilitatea redactorii și colaboratorii posturilor respective. În rarele situații în care au fost notate și secvențe verbale aparținând invitațiilor în studio, erorile semnalate au prilejuit simple recomandări, fără impact asupra evaluării finale a postului respectiv. Am inclus și în această monitorizare (cu un număr redus de ore) și programele de publicitate și am alocat câteva ore, experimental, monitorizării limbii române folosite în dublarea desenelor animate.

Rezultatele monitorizării se regăsesc în *tabelele de erori pentru fiecare post monitorizat* (greșelile semnalate fiind însoțite de forma corectă și de explicații).

Și în această sesiune de monitorizare am aplicat câteva criterii generale de evaluare și ierarhizare a greșelilor, formulate explicit la începutul monitorizării din acest an și pe care le verificăm și le completăm în continuare (v. Anexa). Aplicând aceste criterii, am marcat prin asterisc (ca și la monitorizările din martie și noiembrie 2016) greșelile pe care le considerăm semnificative pentru evaluarea comparativă finală.

În urma discuțiilor purtate în ședința de prezentare a sesiunii precedente de monitorizare (din august 2016), echipa a decis să includă în tabele și în raportul final mai multe observații (mai greu formalizabile și comparabile) asupra coerenței, logicii și pertinentei exprimărilor. Chiar dacă nu pot fi raportate la reguli simple și explicite (așa cum sunt acelea de ortografie, punctuație, gramatică), considerăm că este util ca abaterile de la claritatea și coerența exprimării să fie semnalate și explicate. **Includerea în tabele a acestei categorii de erori și inadecvări a spirit, în genere, „punctaj negativ” al posturilor monitorizate.**

I. ORTOGRAFIE, PUNCTUAȚIE, PRONUNȚARE

1. Ortografie

1.1. Multe dintre erorile semnalate în textele scrise pe ecran reprezintă **neglijențe de tehnoredactare**, de tipul:

- absența unor litere („Bucureșt[**i**]” (TVR 1, 13.XI), „din această experien[**ț**]ă a învățat” (Prima TV, 6.XI), „Imaginile incredi[**b**]ile, imediat!” (Kanal D, 1.XI), „și-a lăsat copilul orfa[**n**]” (Antena 3, 25.XI), „exercițiul în caz de sei[**sm**]” (TVR 2, 2.XI));
- absența unor cuvinte („un bărbat de 48 [**de ani**] a murit” (Antena 3, 16.XI), „nimeni [**nu**] știe exact cum au fost ridicat” (Antena 1, 24.XI));
- inversarea unor litere („s-a trasnformat” (Antena 3, 11.XI), „debry-ul” (B1 TV, 13.XI), „rpeorter” (Antena 1, 11.XI)) sau a unor cuvinte în anumite structuri („tenismenul scoțian a **aseară câștigat**” (Pro TV, 21.XI));
- repetarea unor cuvinte („să contribui **la la** modul” (Prima TV, 9.XI), „o profesoară de la **Facultatea de Facultatea de Farmacie**” (Antena 3, 25.XI));
- alte situații: „În dosar a fost **condamnata** și fratele său” (B1 TV, 2.XI), „efect pozitiv asupra relațiilor **moldo-ruso**” (B1 TV, 14.XI), „**adolesnetul** de 18 ani” (Antena 1, 16.XI), „La **aceast?** extragere” (Digi 24, 20.XI), „Refuză **șă**-și interneze copilul” (TVR 2, 3.XI), „pe urmele **blonda** lui Iohannis” (România TV, 2.XI).

1.2. **Lipsa semnelor diacritice** reprezintă un alt caz de tehnoredactare neîngrijită. Au fost înregistrate situații în care lipsesc (parțial) semnele diacritice românești („și să **reinnoim** visul american”, (România TV, 9.XI), „**ț**imp **si** bani” (Antena 1, 26.XI), „Fermieri și **producatori** din 22 de țări” (TVR 2, 2.XI), „nu **ințelege** comoditatea lui Dani” (Prima TV, 13.XI), „separarea **fratilor**” (Antena 1, 24.XI)), precum și cele specifice altor limbi, limbii franceze, de exemplu: „Favorit este **Francois** Fillon” (Digi 24, 27.XI), „**Francois** Hollande” (Antena 1, 13.XI) – corect: *François*; „**a** la carte” (Antena 1, 1.XI) – corect: *à*.

1.3. Frecvente sunt situațiile în care **cratima** lipsește sau apare acolo unde nu este cazul. Multe dintre cuvintele compuse apar scrise fără cratimă, deși, conform normelor ortografice, acestea trebuie scrise cu cratimă:

- „Incidentul a avut loc **azi noapte** la căminul de bătrâni din Roman” (TVR 2, 3.XI) – corect: *azi-noapte*;
- „**procuror șef** adjunct” (Prima TV, 21.XI) – corect: *procuror-șef*;
- „**interviu eveniment**” (Antena 3, 21.XI) – corect: *interviu-eveniment*;
- „va aduce în **funcții cheie** magnați” (Antena 3, 11.XI) – corect: *funcții-cheie*;
- „Oamenii cer demisia președintei **sud coreene**” (TVR 2, 12.XI) – corect: *sud-coreene*;
- „nu am **bun simț**” (Kanal D, 4.XI) – corect: *bun-simț*;
- „În procesul verbal scrie” (Kanal D, 3.XI) – corect: *procesul-verbal*;
- „**timp record**” (Antena 1, 15.XI) – corect: *timp-record*;
- „muzică **anti Trump**” (TVR 21, XI) – corect: *anti-Trump*;
- „**prim procuror**” (TVR 2, 14.XI) – corect: *prim-procuror*;

- „**prim ministrul** României” (TVR 2, 9.XI) – corect: *prim-ministrul*;
- „**locotenent colonel**” (Antena 1, 2.XI) – corect: *locotenent-colonel*.

Unele nume de orașe, de asemenea, apar scrise fără cratimă:

- „**Cluj Napoca** (Național TV, 1.XI)” – corect: *Cluj-Napoca*;
- „**Alba Iulia** (Digi 24, 4.XI)” – corect: *Alba-Iulia*;
- „**Târgu Jiu**” (Antena 3, 17.XI) – corect: *Târgu-Jiu*.

Scrierea cu cratimă a cuvintelor de mai jos nu se justifică, întrucât acestea nu sunt cuvinte compuse:

- „Trump e **președintele-ales** al SUA!” (Prima TV, 10.XI) – corect: *președintele ales*;
- „Șefa **extremei-drepte** din Franța” (TVR 2, 9.XI) – corect: *extremei drepte*;
- „D. Trump, cel mai controversat **președinte-ales** al SUA” (Digi 24, 13.XI) – corect: *președinte ales*;
- „**Co-producător** documentar” (Kanal D, 19.XI) – corect: *coproducător*;
- „de la **bun-început**” (Antena 1, 2.XI) – corect: *de la bun început*.

Pe de altă parte, substantivul compus *baubau* („**bau-bau-ul**” (Digi 24, 27.XI) – corect: *baubaul*) se scrie fără cratimă, potrivit DOOM2.

O problemă semnificativă este atașarea cu sau fără cratimă a articolului hotărât la împrumuturile din alte limbi. DOOM2 (2005) recomandă atașarea fără cratimă a articolului sau a desinențelor la împrumuturile terminate în litere din alfabetul limbii române pronunțate ca în limba română. Așadar, exemplele de mai jos sunt greșite:

- „Gășiți pe **siteul** Ministerului de Externe” (România TV, 21.XI) – corect: *site-ul*;
- „copiilor li se ia **gadget-ul**” (Prima TV, 29.XI) – corect: *gadgetul*;
- „**Foehn-ul**” (Antena 1, 16.XI) – corect: *foehnul*.

1.4. Erori de grafie au fost semnalate și în abrevierea unor cuvinte. Exemplele de mai jos sunt considerate abrevieri greșite:

- „**gl. bg.** Marius Giurcă” (TVR 2, 3.XI) – corect: *g-ral / gen. de brigadă*;
- „Salmonella și **ecoli** în farfuriile românilor” (Antena 3, 22.XI) – corect: *e. coli*.

Nerecomandate sunt și următoarele prescurtări: „**pt.**” (TVR 2,); „**Tg. Jiu**” (B1 TV, 2.XI); „**mil.**” (Digi 24, 20.XI), pentru *milioane*; „**spit.**” (Digi 24, 30.XI), pentru *spital*; „**Min.**” (B1 TV, 4.XI) pentru *ministru* sau *minister*.

1.5. Au fost, de asemenea, înregistrate situații în care **scrierea cu majusculă** nu se justifică:

- „De **Ce?**” (Antena 3, 30.XI);
- „pentru **Parada** de 1 Decembrie” (Antena 3, 25.XI);
- „Prim-**Ministru**” (Antena 3, 25.XI);
- „În interior, a fost amenajat un **Planetariu** cu diametrul de 5 metri.” (TVR 2, 29.XI);
- „dr. Dana Jianu Chirurg **Plastician Doctor** în **Științe Medicale**” (Realitatea TV, 25.XI);
- „un fel de “Nobel” din domeniul **Educației**” (Realitatea TV, 24.XI);
- „La 1 **Martie** 2016 L. O. m-a contactat” (Prima TV, 1.XI);

- „Doamne **Ajută**” (Kanal D, 29.XI);
- „Profesori condamnați pentru mită la **Bacalaureat**” (Digi 24, 16.XI).

1.6. Alte abateri de la normele ortografice ale limbii române sunt:

- scrierea într-un cuvânt a două cuvinte independente: „Dă-te, domnule, la **oparte**, că se înghesuie lumea!” (TVR 2, 3.XI) – corect: *la o parte* – unde *o* reprezintă articolul nehotărât pentru substantivul feminin *parte*; „Te mai întreb încă **odată**” (Kanal D, 2.XI) – corect: *încă o dată* – unde *o* este numeral;
- scrierea separată a adverbului compus *dintr-odată*: „M-a luat **dintr-o dată**” (Kanal D, 1.XI);
- scrierea cu un *i* sau doi/trei *i*: „De ce vreau eu statuia **lumini**?” (Kanal D, 2.XI) – corect: *luminii*; „de black friday, pe **cumpărătorii** îi vor aștepta” (Antena 3, 13.XI) – corect: *pe cumpărători*; „în parâng, 20 de **copiii** au avut nevoie de...” (Antena 3, 13.XI) – corect: *20 de copii*.

2. Punctuație

2.1. Cele mai multe greșeli din domeniul punctuației au fost înregistrate, în continuare, în folosirea virgulei. Virgula lipsește în situații în care ar trebui să apară:

– pentru a separa vocativele de restul enunțului:

- „Haideți să mergem mai repede[] băieți!” (Digi 24, 17.XI);
- „Am dovezi[] părinte,” (Kanal D, 3.XI);

– pentru a izola apozitiile:

- „președinta AEP[] Ana Maria Pătru[] a fost reținută” (Antena 3, 16.XI);
- „așa e la noi[] la țigani” (Kanal D, 7.XI);

– în structuri cu elemente corelative:

- „Biletele sunt disponibile **atât** la casa de bilete a Sălii Palatului[] **cât și** online în rețelele...” (România Tv, 16.XI);

– în construcții care au statut de expresii:

- „CNAIR: Doi cu sapa 3 cu mapa” (Realitatea, 24.XI)

– înainte de conjuncțiile coordonatoare adversative (în special *dar*):

- „Repet, nu va fi un drum ușor[] dar suntem gata să facem tot ce ține de noi.” (TVR 2, 9.XI);
- „În București, norii se vor înmulți[] dar șansele de ploaie rămân mici ” (Digi 24, 6.XI) ;
- „Mai are puțin și naște[] însă stă prin tribunale ” (Prima Tv, 18.XI);
- „... și a ieșit la mal[] însă ceilalți doi sunt de negăsit.” (Pro TV, 21.XI)

– după circumstanțiale izolate sintactic/antepuse regentei:

- „și în aceste zone[] cu totul izolat[] vor fi condiții pentru formarea de polei” (Antena 3, 17.XI);

- Că te-am dat jos din autobuz[] de-aia o să mor? (Kanal D, 19.XI)
- „La 1 Martie 2016[] L. O. m-a contactat” (Prima TV, 1.XI)

– înainte de o cauzală introdusă prin *că*:

- „Sună la 112 că vin acolo!” (Kanal D, 1.XI);

Virgula este folosită greșit:

– între subiect / grupul subiectului / propoziția subiectivă și predicat / propoziția principală:

- „Ce am văzut în România și a fost de asemenea subliniat și de Comisia Europeană[,] este faptul că lupta împotriva corupției este foarte puternică” (Digi 24, 21.XI);
- „dacă ea a luat această decizie[,] înseamnă că...” (Prima TV, 8.XI);

– între elemente regente și determinatele/circumstanțiale lor:

- „Bărbatul prins[,] în timp ce încerca să treacă frontiera” – Bărbatul, prins în timp ce încerca să treacă frontiera (B1 TV, 11.XI) ;
- „Măsura vizează recuperarea prejudiciului[,] de 700.000 de euro.” (Național TV, 2.XI);

– între o construcție prepozițională (cu rol de adjunct) și restul enunțului:

- „Sorin Blejnar, suspectat de trafic de influență[,] într-un nou dosar” (Digi 24, 7.XI);
- Fără zilieri[,] în agricultură (Național TV, 24.XI);

– după verbul *dicendi* „a spune” (fie se folosește semnul (:), urmat de secvența de vorbire directă, fie se folosește conjuncția *că*, marcându-se astfel trecerea secvenței în vorbire indirectă):

- „Primesc multe păreri din partea colegilor mei care spun[,] Slovenia este „o țară verde”, care oferă servicii de spa, drumeții pe munte, mare” (Digi 24, 22.XI).

Nu este justificată introducerea cuvântului *virgulă* în exprimarea orală, pentru a evita o cacofonie:

- „să introducă rețeta electronică, virgulă, considerându-i pe toți medicii hoți” (Național TV, 18.XI).

2.2. Alte greșeli de punctuație și de tehnoredactare:

– absența blanului după virgulă:

- „Incendiul,provocat de un scurtcircuit la unul dintre tir-uri” (B1, 6.XI);

– folosirea frecventă a ghilimelelor neromânești la majoritatea posturile monitorizate:

- “Fără vize, un succes al României” (Prima TV, 1.XI);
- Mandatul “bombelor” fiscale (Realitatea TV, 24.XI);
- Castelul “Pompiliu Eliade”, distrus de țiganii parcagii (România TV, 16.XI);
- “Academie” cu executare (TVR 2, 3.XI);

– absența ghilimelelor în situațiile în care acestea trebuie să fie folosite:

- DigiFM desfășoară campania Bun la casa omului (Digi 24, 1.XI);
 - Noul manager interimar al **Spit**. Nicolae Malaxa va fi Alexandru Ștefănescu (Digi 24, 30.XI);
- folosirea incorectă a punctului pentru scrierea numerelor cu zecimale:
- (răspuns la întrebarea *Cât are?*) „1.15 m.” (Prima TV, 29.XI).

Lipsa verbului trebuie marcată prin linie de pauză (sau virgulă, eventual două puncte):

- **URDĂREANU DECLARAȚII INCENDIARE** (Prima TV, 1.XI)

3. Pronunțare

3.1. Continuă să apară numeroase **pronunțări greșite ale unor cuvinte** uzuale, vechi sau neologice, sau ale unor cuvinte ori nume proprii românești sau străine:

- „cel mai probabil de la un [șprei] iritant lacrimogen” (Antena 1, 15.XI), corect: [sprei];
- (numele francezesc scris Fillon) „[Fi-lon]” (Antena 3, 21.XI), corect: [Fi-ion];
- „să spargă [se-i-ful]” (Kanal D, 29.XI), corect: [se-i-ful];
- „ele **împietează** cumva munca medicului de familie” (Național TV, 18.XI), corect: *împietează*;
- „dar [este] necesar să încercați” (Prima TV, 4.XI), corect: [ieste];
- „**Ro-ta-ri-u**” (Pro TV, 14.XI), corect: **Ro-ta-riu**;
- „să facă colecta, [raizing faund]” (Realitatea TV, 18.XI), corect: [fandreizing];
- „cu **datalii** foarte interesante” (România TV, 6.XI), corect: *detalii*;
- „**Trebui** să le facem față” (Radio România Actualități, 29.XI), corect: *trebuie*;
- „la Curtea **Constituționară**” (TVR 2, 7.XI), corect: *Constituțională*.

3.2. Greșeala care constă în **rostirea greșită a literei x**, prin generalizarea pronunției [cs] în loc de [gz], este, în continuare, destul de frecventă:

- „mai e[cs]act” (Antena 1, 13.XI), corect – e[gz]act;
- „a e[cs]ecutat fără emoții” (Național TV, 1.XI), corect: e[gz]ecutat;
- „e[cs]ersați-vă autocontrolul” (Prima TV, 4.XI), corect: e[gz]ersați-vă.

3.3. De asemenea, **rostirea greșită/colocvială a numeralelor** este, în continuare, frecventă:

- „de la aproximativ **optâsprezece** metri” (Național TV, 1.XI), corect – *optsprezece*;
- „două mii **șaptâsprezece**” (Național TV, 9.XI), corect – *șaptsprezece*;
- „dacă trec de anul două mii **optâsprezece**” (Prima TV, 18.XI), corect – *optsprezece*;
- „șaptisprezece” (Realitatea TV, 3.XI), corect – *șaptsprezece*;
- „Din două mii **șaptisprezece**” (România TV, 7.XI), corect – *șaptsprezece*.

3.4. Continuă să apară și greșeli de accentuare:

- „[mercur]” (B1 TV, 11.XI) – corect: [mercur];
- „și **credeți-mă**, nu mi-a plăcut atitudinea” (KANAL D, 2.XI) – corect: **credeți-mă**;
- „**spuneți-mi**, vă rog” (Național TV, 23.XI) – corect: **spuneți-mi**.

II. GRAMATICĂ

4. Morfologie

Greșelile din domeniul morfologiei (flexiunea verbală, nominală) sunt mai puțin numeroase decât în etapele precedente de monitorizare.

4.1. Forme greșite ale unor verbe

4.1.1. Formele hibride de indicativ imperfect rezultate din contaminarea verbelor *a vrea* și *a voi* (folosite în locul paradigmei *voiam*, *voiai*, *voia*...) reprezintă un tip de greșeală întâlnită destul de frecvent la câteva dintre posturile monitorizate:

- „Unii **vroiau** să se respecte lista de așteptare” (TVR 1, 25.XI) – corect: *voiau*;
- „... asta **vroiam** să vă întreb...” (România TV, 7.XI) – corect: *voiam*;
- „care **vroia** să se sinucidă” (Național TV, 9.XI) – corect: *voia*;
- „o măicuță supărată, care **vroia** să îl tragă la răspundere” (Kanal D, 9.XI) – corect: *voia*;
- „**vroiam** să fac această legătură” (B1 TV, 4.XI) – corect: *voiam*.

4.1.2. Se înregistrează câteva greșeli care privesc utilizarea verbului *a trebui*. Verbul *a trebui* are la prezent o formă unică pentru toate persoanele, *trebuie*, iar la imperfect, persoana a III-a, formele *trebuia* (la singular), *trebuiau* (la plural).

- „datele personale ale fiecărui pacient care **trebuie**sc date” (Național TV, 18.XI) – corect: *trebuie*;
- „niște grăsimi și niște zgârciuri care **trebuie**sc scoase” (Prima TV, 6.XI) – corect: *trebuie*;
- „**trebui** să plătească și ăia care au dat șpaga” (Realitatea TV, 18.XI) – corect: *trebuie*;
- „și alte cinci care **trebuia** să decoleze” (Kanal D, 23.XI) – corect: *trebuiau*;
- „au venit cei care **trebuia** să îi aprobe” (Național TV, 4.XI) – corect: *trebuiau*.

4.1.3. Se înregistrează și în această etapă de monitorizare forma greșită de conjunctiv prezent *să aibă* a verbului *a avea*. Desinența la persoana a III-a este *-ă*, nu *-e*:

- „cum ajung **să aibe** diplome” (Kanal D, 20.XI) – corect: *să aibă*.
- „**să aibe** încredere în forțele proprii” (B1 TV, 11.XI) – corect: *să aibă*.

4.1.4. Sporadic, se observă tendința de atragere a verbelor cu infinitivul în *-ea* în clasa verbelor cu infinitivul în *-e*: verbul *a plăcea* este folosit ca și cum ar fi de conjugarea a III-a, **a place*.

- „i-**ar place** ambasadorii să tacă din gură” (Realitatea TV, 23.XI) – corect: *(i-)ar plăcea*.

4.1.5. Unele greșeli afectează radicalul verbelor. Verbul *a înșela*, asemenea verbului *a așeza*, are în radical alternanța */-e/ -/ -a/* (nu */-e/ -/ -ea/*) la persoana a III-a:

- „înșeală” (Europa FM, 22.XI) – corect: *înșală*.

4.2. Forme greșite ale unor substantive

4.2.1. Forme de singular

Greșelile înregistrate provin din necunoașterea desinenței de genitiv-dativ:

- „nu este vina **legei**” (TVR 1, 13.XI) – corect: *legii*;
- „fenomen al **gheței** negre” (TVR 1, 18.XI) – corect: *gheții*.

4.2.2. Forme de plural

Greșelile provin fie din necunoașterea desinenței de plural (vezi **piersice*), fie din confuzia cu privire la genul substantivelor (compară *ordin* – *ordine*, substantiv neutru, cu *ordine* – *ordini*, substantiv de genul feminin):

- „vor primi nu doar mere, ci și **piersice**” (Prima TV, 1.XI) – corect: *piersici*;
- „Ca urmare a **ordinilor**...” (România TV, 19.XI) – corect: *ordinelor*.

4.1. Forme greșite ale unor adjective și adverbe

4.3.1. Se observă în continuare concurența dintre desinențele de feminin plural *-e* și *-i*. Se înregistrează forma de feminin plural *ultimile*; formele corecte ale acestui adjectiv sunt: *ultim*, *ultimă*, *ultimi* (articulat, *ultimii*), *ultime* (articulat, *ultimele*):

- „**ultimile** două salbe” (Kanal D, 7.XI) – corect: *ultimele*;
- „pentru **ultimile** 20 de minute” (Național TV, 10.XI) – corect: *ultimele*.

4.3.2. O greșeală care persistă la unele dintre posturile monitorizate este confuzia dintre *maxim*, *minim* (adjective) și *maximum/minimum* (adverbe), prin încadrarea morfologică în categoria incorectă:

- „... riscă **maxim** 14 ani de închisoare...” (Pro TV, 8.XI) – corect: *maximum*;
- „TOTUL A DURAT **MAXIM** 30 DE SECUNDE” (Antena 1, 12.XI) – corect: *maximum*;
- „media generală **minim** 8” (Antena 1, 15.XI) – corect: *minimum*.

O altă greșeală care privește confuzia dintre adjectiv și adverb (cu formă omonimă) este cea sesizată în contextul de mai jos:

- „a cincea zi **consecutivă**” (B1 TB, 14.XI) – corect: *consecutiv*.

5. Sintaxă

5.1. Dezacordul

5.1.1. Dezacordul între subiect și predicat

Greșelile de exprimare din această categorie au diverse cauze sau explicații, de natură sintactică (interpretarea greșită a relațiilor sintactice din enunț, uneori din cauza grabei, alteori din necunoașterea regulilor), semantică (acordul la plural cu un substantiv colectiv, cu formă de singular și înțeles de plural), pragmatică (proeminența discursivă a unui termen poate atrage verbul-predicat) sau chiar extralingvistică (neatenția, graba):

„Președinția și vicepreședinția **este mai mare** decât oricare dintre noi” – corect: *Președinția și vicepreședinția sunt mai importante* decât oricare dintre noi (TVR 2, 9.XI);

„La RATB **s-a dus** cei mai mulți [bani]: 78 de milioane de lei” – corect: *La RATB s-au dus* cei mai mulți [bani]: 78 de milioane de lei (Prima TV, 3.XI);

„Venus și Saturn vă **dă** de treabă” – corect: *Venus și Saturn vă dau* de treabă (Prima TV, 4.XI);

„în atâtea țări, **s-a sărbătorit** morții” – corect: *în atâtea țări, s-au sărbătorit* morții (Prima TV, 11.XI);

„Inclusiv intervalul de sosire a garniturilor de tren în stațiile de metrou **sunt verificate** astăzi” – corect: *Inclusiv intervalul de sosire a garniturilor de tren în stațiile de metrou este verificat* astăzi (Digi 24, 7.XI);

„Deci eu nu pot să cred că Poșta Română leagă cu sârmă și **trimit** un câine colet în țară.” – corect: *Deci eu nu pot să cred că Poșta Română leagă cu sârmă și trimite* un câine colet în țară. (Kanal D, 1.XI);

„Ce **sunt** acolo, niște condimente care numai tu știi?” – corect: *Ce e* acolo, niște condimente de care numai tu știi? (Kanal D, 22.XI);

„**să fie pus** în discuție banii și bugetul de stat” – corect: *să fie puși* în discuție banii și bugetul de stat (Național TV, 4.XI);

„**se prevedea** și astfel de situații” – corect: *se prevedeau* și astfel de situații (Național TV, 4.XI);

„ne-am transformat într-o țară care **importăm** de toate” – corect: *ne-am transformat într-o țară care importă* de toate (Național TV, 10.XI);

„dacă **ele împieteză** cumva munca medicului de familie sau nu **face** acest lucru” – corect: *dacă ele împieteză* cumva munca medicului de familie sau nu *fac* acest lucru (Național TV, 18.XI);

„**a** fost găsite trupurile celor doi frați” – corect: *au* fost găsite trupurile celor doi frați (TVR 1, 20.XI);

„pentru o locuință **se va plăti** TVA și impozit” – corect: *pentru o locuință se vor plăti* TVA și impozit (Antena 1, 17.XI).

5.1.2. Dezacordul mărcii genitive *al*

Marca genitivală *al* (*a, ai, ale*), care în anumite contexte sintactice precedă un nominal în cazul genitiv, se acordă cu un nominal antecedent, regent. Așadar, structura în care realizează acordul implică două substantive, ceea ce face ca mecanismul de acord să fie destul de dificil. Am înregistrat și în această etapă de monitorizare mai multe greșeli de utilizare a mărcii *al*.

„doi dintre cei mai importanți lideri **ai** două dintre cele mai mari organizații sindicale” – corect: *doi dintre cei mai importanți lideri a* două dintre cele mai mari organizații sindicale (Antena 3, 2.XI);

„Până acum, au mai fost prinși ofițeri din eșalonul trei, **ale** structurilor de forță, sau guvernatori [...]” – corect: *Până acum, au mai fost prinși ofițeri din eșalonul trei, al* structurilor de forță, sau guvernatori [...] (TVR 2, 15.XI);

„Fiecare stat are orele sale de închidere **ale** urnelor” – corect: *Fiecare stat are orele sale de închidere a* urnelor (TVR 1, 9.XI);

„Copilul acesta este **a** unui psiholog cunoscut de la noi” – corect: *Copilul acesta este **al** unui psiholog cunoscut de la noi* (România TV, 9.XI);

„Era minutul 13 **a** confruntării” – corect: *Era minutul 13 **al** confruntării* (Radio România Actualități, 30.XI);

„doi membri **al** echipei” – corect: *doi membri **ai** echipei* (Antena 1, 12.XI);

„bunurile mobile și imobile **a** celor implicați” – corect: *bunurile mobile și imobile **ale** celor implicați* (B1 TV, 2.XI);

„spre deosebire de alți ambasadori **a** unor țări teoretic mult mai apropiate de România” – corect: *spre deosebire de alți ambasadori **ai** unor țări teoretic mult mai apropiate de România* (Realitatea TV, 19.XI).

5.1.3. Dezacordul adjectivului

Am constatat că se continuă o tendință mai veche din limba română de pierdere a acordului în caz (genitiv sau dativ) la substantivul de genul feminin, numărul singular. Aceasta afectează mai ales adjectivul participial:

„... din cauza unei acumulări de gaze **provenită** de la o butelie improvizată...” – corect: *... din cauza unei acumulări de gaze **provenite** de la o butelie improvizată...* (Pro TV, 21.XI);

„din cauza zăpezii **depusă** pe carosabil două camioane au deraiat” – corect: *din cauza zăpezii **depuse** pe carosabil două camioane au deraiat* (B1 TV, 13.XI);

„Aceste declarații au marcat finalul unei campanii electorale foarte **fierbinte**.” – corect: *Aceste declarații au marcat finalul unei campanii electorale foarte **fierbinți***. (TVR 1, 13.XI).

Pierderea acordului în caz afectează și adjectivul de tip pronominal, în stilul colocvial:

„... datorită **tipului ăsta** de ideologie” – corect: *... datorită **tipului ăstuia** de ideologie* (România TV, 2.XI).

5.1.4. Dezacordul pronumelui

Această greșeală are drept cauze neatenția sau graba și este favorizată de distanța mare între termenul anaforic (sursa acordului) și pronume. Nu este o greșeală frecventă:

„**niciunul** dintre problemele...” – corect: ***niciuna** dintre problemele...* (Pro TV, 26.XI)

„un alt **autoturism** a fost distrus după ce un copac a căzut peste **ea**” – corect: *un alt **autoturism** a fost distrus după ce un copac a căzut peste **el / acesta*** (B1 TV, 13.XI).

5.1.5. Dezacordul numeralului

La numeralesle compuse, am constatat că se continuă tendința de pierdere a acordului în gen, fiind preferată o formă invariabilă de masculin:

„o sută douăzeci și **unu** de mii de euro” – corect: *o sută douăzeci și **una** de mii de euro* (România TV, 9.XI);

„douăzeci și **unu** de mii” – corect: *douăzeci și **una** de mii* (Realitatea TV, 30.XI);

„restul de treizeci și **unu** de mii” – corect: *restul de treizeci și una de mii* (Prima TV, 21.XI);

„Marica a avut șaptezeci și **unu** de selecții” – corect: *Marica a avut șaptezeci și una de selecții* (Kanal D, 9.XI).

De asemenea, se constată tendința de invariabilizare la numeralul compus care exprimă ora:

„în jurul orei **doisprezece**” – corect: *în jurul orei douăsprezece* (Antena 3, 25.XI);

„o sută **doisprezece** mii de lei” – corect: *o sută douăsprezece mii de lei* (România TV, 9.XI).

5.2. Greșeli de utilizare a prepoziției

5.2.1. Absența prepoziției

În textele scrise pe benzile de jos sau în titlurile știrilor, din motive de concizie sau de economie de spațiu, se omite prepoziția *de* care leagă numeralul (de la *douăzeci* în sus) și substantivul cuantificat:

„[...] de la **84 lei** la 450 de lei” – corect: *[...] de la 84 de lei la 450 de lei* (Realitatea TV, 3.XI);

„Trump are **289 voturi**.” – corect: *Trump are 289 de voturi*. (România TV, 9.XI);

„Min. Sănătății va cumpăra **1,5 mil. doze** de vaccin” – corect: *Ministerul Sănătății va cumpăra 1,5 mil. de doze de vaccin* (B1 TV, 6.XI);

„**28 refugiați**” – corect: *28 de refugiați* (B1 TV, 6.XI);

„Prețurile variază între **300 lei** și 2000 de euro – corect: *Prețurile variază între 300 de lei și 2000 de euro* (TVR 1, 18.XI);

„Ionuț, 32 ani din Cluj-Napoca” – corect: *Ionuț, 32 de ani, Cluj-Napoca* (TVR 2, 1.XI).

Dacă omiterea lui *de* după numerale este destul de frecventă în textele scrise, din motive de concizie, următoarele greșeli semnalate au caracter accidental și se explică prin influența originalului englezesc asupra traducerii românești sau prin neatenție:

„Toată lumea este tristă atunci când o tabără pierde alegerile, dar **ziua** de după trebuie să ne aducem aminte că suntem toți în aceeași echipă.” – corect: *Toată lumea este tristă atunci când o tabără pierde alegerile, dar în ziua de după trebuie să ne aducem aminte că suntem toți în aceeași echipă*. (TVR 2, 9.XI) (originalul englezesc: „But the day after, we have to remember that we’re actually all on one team”);

„**Asta** are nevoie această țară.” – corect: *De asta are nevoie această țară*. (TVR 2, 9.XI) (originalul englezesc: „That’s what the country needs”);

„trebuie să am grijă **ceea ce** spun” – corect: *trebuie să am grijă la ceea ce spun* (Prima TV, 18.XI).

5.2.2. Utilizarea unei prepoziții inadecvate în context

Folosirea unei prepoziții în locul alteia poate avea diverse cauze: neanticiparea mesajului (când vorbitorul începe enunțul, are în minte o anumită structură sintactică, pe

care ulterior o înlocuiește cu alta), graba, neatenția la forma mesajului, analogia cu alte structuri etc.

„Carmin, **cu** care femeile îl foloseau la unghii înainte” – corect: *Carmin, **pe** care femeile îl foloseau la unghii înainte* (TVR 1, 29.XI);

„pentru zona aceasta **de** Europa” – corect: *pentru zona aceasta **din** Europa* (Realitatea TV, 14.XI);

„Să se știe că am venit **la** Moldova și sunt șofer pe drumurile acestei [...]” – corect: *Să se știe că am venit **în** Moldova și sunt șofer pe drumurile acestei [...]* (TVR 2, 15.XI);

„[...] Liviu Dragnea se potrivește cel mai bine **pe** profilul de premier” – corect: *[...] Liviu Dragnea se potrivește cel mai bine **cu** profilul de premier / se potrivește cel mai bine **ca** premier* (Digi 24, 20.XI);

„până atunci, ne ghidăm **de** asta” – corect: *până atunci, ne ghidăm **după** asta* (Național TV, 23.XI).

5.2.3. Ca și pentru exprimarea calității (și parazitare)

Această greșală, apărută pentru evitarea unei cacofonii, s-a extins și la alte tipuri de contexte:

„au avut **ca și** cauze diferite boli” – corect: *au avut **drept** cauze diferite boli* (Realitatea TV, 11.XI);

„e imposibil de doborât **ca și** om” – corect: *e imposibil de doborât **ca** om* (Prima TV, 11.XI);

„îi dai sfaturi așa, **ca și** tată vitreg” – corect: *îi dai sfaturi așa, **ca** tată vitreg* (Kanal D, 8.XI);

„s-a vorbit despre infidelitate **ca și** cauză a divorțului” – corect: *s-a vorbit despre infidelitate **ca** o cauză a divorțului / s-a vorbit despre infidelitate **drept** cauză a divorțului* (Kanal D, 17.XI);

„să suplimenteze votul **ca și** timp” – corect: *să suplimenteze votul **ca** timp* (B1 TV, 13.XI);

„**ca și** mecanică electorală, **ca și** luptă pe teren, Igor Dodon a forțat votul” – corect: ***ca** mecanică electorală, **ca** luptă pe teren, Igor Dodon a forțat votul* (B1 TV, 13.XI);

„Suntem pe locul doi în lume după America **ca și** interes pentru Black Friday” – corect: *Suntem pe locul doi în lume după America **în ce** privește interesul pentru Black Friday* (TVR 1, 18.XI);

„lucra **ca și** dansatoare” – corect: *lucra **ca** dansatoare* (Antena 1, 12.XI);

„Vreau să zic că dac-ar fi s-alegem din ceea ce am tras noi **ca și** concluzie ar fi că toți ar trebui să aspirăm să fim președinți sau patriarhi.” – corect: *Dac-ar fi s-alegem dintre concluziile pe care le-am tras noi, o concluzie ar fi că toți ar trebui să aspirăm să fim președinți sau patriarhi.* (Antena 1, 30.XI).

5.2.4. Utilizarea unei forme incorecte a structurii din punct(ul) de vedere

Când urmează un substantiv în genitiv, substantivul *punct* din cadrul locuțiunii *din punct de vedere* se folosește articulat definit (pe modelul altor structuri: *din caietul de matematică al fetei*, nu **din caiet de matematică al fetei*). Folosirea nearticulată se datorează unei tendințe de invariabilizare a structurii:

„din **punct** de vedere al guvernelor statelor din regiune” – corect: *din punctul de vedere al guvernelor statelor din regiune* (Realitatea TV, 14.XI);

„inferioară din **punct** de vedere al calității produsului” – corect: *inferioară din punctul de vedere al calității produsului* (Național TV, 10.XI);

„... și din **punct** de vedere al reacției...” – corect: *... și din punctul de vedere al reacției...* (România TV, 4.XI);

„din **punct** de vedere al gradului anaretic” – corect: *din punctul de vedere al gradului anaretic* (B1 TV, 11.XI);

„e important să vedem și din **punct** de vedere al securității europene” – corect: *e important să vedem și din punctul de vedere al securității europene* (TVR 1, 27.XI);

„Evaluarea unităților medicale din **punct** de vedere al infrastructurii” – corect: *Evaluarea unităților medicale din punctul de vedere al infrastructurii* (Antena 1, 10.XI).

5.3. Conectorii sintactici, intra- sau transfrastici

Încadrăm aici diverse greșeli de utilizare a conjuncțiilor (coordonatoare sau subordonatoare), a elementelor corelative conjuncționale și a conectorilor transfrastici:

„În țară avem un singur echipament care poate să depisteze în timp real dacă sub dărâmături se află persoane în viață sau decedate. **Ori** astăzi în simulare se spunea că zeci de blocuri-turn s-au prăbușit în București. Instalarea acestui echipament necesită câteva ore bune. **Ori** pompierii ar fi avut nevoie de câteva zile bune ca să verifice toate blocurile care s-au dărâmat din București.” – corect: *În țară avem un singur echipament care poate să depisteze în timp real dacă sub dărâmături se află persoane în viață sau decedate. Or astăzi în simulare se spunea că zeci de blocuri-turn s-au prăbușit în București. Instalarea acestui echipament necesită câteva ore bune. Or pompierii ar fi avut nevoie de câteva zile ca să verifice toate blocurile din București care s-au dărâmat / [...] blocurile care s-au dărâmat în București.* (Realitatea TV, 1.XI);

„s-au luptat cu flăcările, astfel **că** incendiul **să** nu se extindă” – corect: *s-au luptat cu flăcările, astfel ca incendiul să nu se extindă* (Antena 3, 11.XI);

„pe de altă parte este Donald Trump care a propus **că** S.U.A. se va orienta mai mult către sine, ca stat, mă refer” – corect: *pe de altă parte este Donald Trump care a propus ca S.U.A. să se orienteze mai mult către sine, ca stat, mă refer* (Realitatea TV, 14.XI);

„polițistul și-a convins un amic **ca să**-și ia răspunderea pentru cele întâmplare, dar nu i-a ieșit” – corect: *polițistul și-a convins un amic să-și ia răspunderea pentru cele întâmplare, dar nu i-a ieșit* (TVR 2, 4.XI);

„Marius Lăcătuș, Gică Popescu, Viorel Moldovan **sau** Bogdan Stelea au purtat pe umeri în această dimineață sicriul cu trupul celui care a scris istorie în fotbalul românesc” – corect: *Marius Lăcătuș, Gică Popescu, Viorel Moldovan și Bogdan Stelea au purtat pe umeri în această dimineață sicriul cu trupul celui care a scris istorie în fotbalul românesc* (Realitatea TV, 18.XI);

„Vorbim **atât** de oseminte care ar aparține unor adulți, **dar și** unor copii” – corect: *Osemintele descoperite sunt atât oseminte de adulți, cât și de copii* (Digi 24, 7.XI);

„Leul pierde teren în fața euro, **cât și** în raport cu dolarul american” – corect: *Leul pierde teren atât în fața euro, cât și în raport cu dolarul american* (TVR 1, 9.XI);

„Asociația se ocupă **nu numai cu** terapia asistată de animale, **dar** pregătește și testează câinii de terapie și instructorii canini.” – corect: *Asociația se ocupă nu numai cu*

terapia asistată de animale, **ci și** cu pregătirea și testarea câinilor de terapie și a instructorilor canini. (TVR 1, 10.XI);

„**fie** că vorbim de..., **sau**...” – corect: **fie** că vorbim de..., **fie** de... (Pro TV, 28.XI);
 „... și **pe de partea cealaltă** aproape îl victimizează...” – corect: ...și **pe de altă parte** aproape îl victimizează... (România TV, 7.XI) (structura corectă este: *pe de o parte... pe de altă parte*).

5.4. Absența mărcii genitive *al*

Înregistrăm aici câteva contexte cu coordonare, în care al doilea substantiv în cazul genitiv ar fi trebuit să fie precedat de marca genitivală *al*:

„S-au ales cu pagube patronii magazinului și firmelor de la parterul clădirii.” – corect: *S-au ales cu pagube patronii magazinului și ai firmelor de la parterul clădirii.* (TVR 1, 15.XI);

„folosirea telefoanelor și tabletelor” – corect: *folosirea telefoanelor și a tabletelor* (Prima TV, 29.XI);

„... strategia de război total **a** Rusiei și Regimului sirian...” – corect: ... *strategia de război total a Rusiei și a regimului sirian...* (Pro TV, 21.XI).

5.5. Greșeli de utilizare a adverbului

Am întâlnit și în această etapă, destul de frecvent, avansarea semiadverbului *mai*, plasat înaintea cliticului pronominal:

„nu vreau să **mai** îmi dau demisia” – corect: *nu vreau să îmi mai dau demisia* (Kanal D, 4.XI);

„dumneavoastră nu **mai** îmi primiți copilul” [...], „nu dumneavoastră, ministerul nu **mai** îmi primește” – corect: *dumneavoastră nu îmi mai primiți copilul* [...], *nu dumneavoastră, ministerul nu îmi mai primește* (Național TV, 18.XI);

„de ce să **mai** îmi fac o asigurare – corect: *de ce să îmi mai fac o asigurare* (Național TV, 23.XI);

„... **mai** se schimbă vremurile” – corect: ... *se mai schimbă vremurile* (România TV, 2.XI).

Alte greșeli de utilizare a adverbului sunt rare, accidentale, implicând topiza, acordul (prin atracție) sau analogia cu alte structuri:

„oamenii mai mult sau mai **puțini** amărăți” – corect: *oamenii mai mult sau mai puțin amărăți* (Național TV, 9.XI);

„Americani **au deja interzis** de mulți ani...” – corect: *Americanii au interzis deja, de mulți ani...* (TVR 1, 29.XI);

„vorbim de un deficit de 22 la sută **decât** ar trebui” – corect: *vorbim de un deficit de 22 la sută față de cât ar trebui / vorbim de un deficit de 22 la sută din necesar* (Antena 3, 25.XI).

5.6. Categoria cazului

Includem aici diverse greșeli de exprimare care afectează categoria cazului:

– utilizarea unui substantiv cu mărci de genitiv în locul celui de dativ:

„[...] dar folosesc, servesc sprijinului rusesc și **a propagandei** pentru domnul Dodon” – corect: *[...] dar folosesc, servesc sprijinului rusesc și **propagandei** pentru domnul Dodon* (Realitatea TV, 5.XI);

„datorită frigului și **a faptului** că oamenii stau în casă” – corect: *datorită frigului și **faptului** că oamenii stau în casă* (Realitatea TV, 23.XI);

– marcarea prin prepoziție a cazului, în loc de desinență:

„eu vă zic un secret, dar nu-l mai ziceți **la nimeni**” – corect: *eu vă zic un secret, dar nu-l mai ziceți **nimănui*** (Prima TV, 6.XI);

„Credeam că am harta **de România.**” – corect: *Credeam că am harta **României.*** (Pro TV, 26.XI);

– folosirea formei de nominativ în locul celei de genitiv:

„nu să le întărați una împotriva **cealaltă**” – corect: *nu să le întărați una împotriva **celeilalte*** (Kanal D, 1.XI);

– marcarea redudantă a cazului genitiv:

„(...) în calitate de propunere **a mai multor** lideri ai Partidului Social Democrat” – corect: *(...) în calitate de propunere **a mai mulți** lideri ai Partidului Social Democrat* (Digi 24, 20.XI).

5.7. Anacolutul

Această greșeală de discontinuitate sintactică (amalgamarea unor structuri sintactice diferite), având drept cauze neanticiparea mesajului, neatenția sau graba, a fost frecvent înregistrată la posturile monitorizate:

„este acuzat că racola eleve **pe care** profita împreună cu alți doi prieteni **de ele**” – corect: *este acuzat că racola eleve **de care** profita împreună cu alți doi prieteni* (TVR 2, 3.XI);

„Deși în această dimineață Igor Dodon a venit cu un apel pentru protestatari de a nu se juca cu focul, sute de persoane au ieșit în stradă pentru a protesta față de fraudele admise în cadrul scrutinului, dar și **cerere pentru** alegeri repetate.” – corect: *Deși în această dimineață Igor Dodon a venit cu un apel pentru protestatari de a nu se juca cu focul, sute de persoane au ieșit în stradă pentru a protesta față de fraudele admise în cadrul scrutinului, dar și **ca să ceară** alegeri repetate.* (TVR 2, 15.XI);

„Ce sfat ai da tinerilor **care**, poate că tot la fel, **destinul le-a fost frânt** dintr-un accident?” – corect: *Ce sfat ai da tinerilor **al căror destin**, poate că tot la fel, **le-a fost frânt** dintr-un accident?* (TVR 2, 15.XI);

„deci **pentru comercianții** din online **le-au** intrat în buzunare peste 10 milioane de euro” – corect: *deci **comercianților** din online **le-au** intrat în buzunare peste 10 milioane de euro* (TVR 2, 18.XI);

„tu ai avut un an de zile **care** io nu știam de existența ta” – corect: *tu ai avut un an de zile, **în care** eu nu am știut de existența ta* (Kanal D, 7.XI);

„și societatea **o să se vadă** mai departe care sunt efectele asupra acestor copii” – corect: *și societatea **o să vadă** mai departe care sunt efectele asupra acestor copii* (Național TV, 4.XI);

„venite din breasla medicilor, **care realmente scopul lor** este de a...” – corect: *venite din breasla medicilor, al căror scop realmente este de a...* (Național TV, 18.XI);

„Suedia e o țară foarte frumoasă, eu îi respect foarte mult” – corect: *Suedia e o țară foarte frumoasă, eu îi respect foarte mult pe locuitori* (Antena 3, 3.XI);

„șoferii să fie foarte atenți și să nu cumva să plece de acasă **fără mașinile echipate cu anvelope de iarnă**” – corect: *șoferii să fie foarte atenți și să nu cumva să plece de acasă fără anvelope de iarnă / șoferii să fie foarte atenți și să nu cumva să plece de acasă fără a echipa mașinile cu anvelope de iarnă* (Realitatea TV, 30.XI).

5.8. Greșeli care afectează obiectul direct

Cea mai frecventă greșeală constă în omiterea prepoziției gramaticalizate *pe* la obiectul direct realizat prin pronumele relativ *care*:

„cel mai mare inel **care** l-a văzut Parlamentul” – corect: *cel mai mare inel pe care l-a văzut Parlamentul* (Kanal D, 4.XI);

„legea falimentului personal, **care** au tot amânat-o” – corect: *legea falimentului personal, pe care au tot amânat-o* (Național TV, 4.XI);

„bătrânii, **care** putem să-i acuzăm, cu toate ghilimelele de rigoare, că n-ar ține tot șirul” – corect: *bătrânii, pe care putem să-i acuzăm, cu toate ghilimelele de rigoare, că n-ar ține tot șirul* (Național TV, 18.XI);

„ne ajută să accesăm informații **care** în general le ratăm” – corect: *ne ajută să accesăm informații pe care în general le ratăm* (Național TV, 26.XI);

„... **care deja le aveți** în sondaje...” – corect: *... pe care deja le aveți în sondaje...* (România TV, 2.XI);

„De care blană are rața asta **care** ai văzut-o?” – corect: *De care blană are rața asta pe care ai văzut-o?* (Radio România Actualități, 21.XI);

„vreau să începem o serie de dezbateri **care**, bineînțeles, **le** vom continua...” – corect: *vreau să începem o serie de dezbateri pe care, bineînțeles, le vom continua...* (Europa FM, 3.XI).

Mai rară este greșeala opusă, de utilizare a mărcii *pe* când nu este cazul:

„raftul **îl** lovește **pe calamar**” – corect: *raftul lovește calamarul* (Nickelodeon, 11.XI).

5.9. Nemarkarea relațiilor sintactice dintre cuvinte

Acest tip de greșeală apare în textele scrise, fie în titlurile știrilor, fie pe banda mobilă din josul ecranului, structura astfel construită prezentând avantajul scurtimii, al conciziei. Uneori însă, construcțiile rezultate prin „telegrafiere” sunt supărătoare:

„rudă victimă” – corect: *o rudă a victimei* (Digi 24, 6.XI);

„proprietar magazin” – corect: *proprietara magazinului / proprietara de magazin* (Digi 24, 10.XI);

„Rezultate alegeri Republica Moldova” – corect: *Rezultatele alegerilor din Republica Moldova* (Digi 24, 14.XI);

„rezident cartierul Fața Luncii” – corect: *rezident al cartierului Fața Luncii* (Digi 24, 27.XI);

„lucrător Poșta Română” [...] „reprezentant Poliție” – corect: *un lucrător de la Poșta Română [...] un reprezentant al Poliției* (Kanal D, 1.XI);

„China a prezentat primul aparat invizibil radar” – corect: *China a prezentat primul aparat invizibil pe radar* (TVR 1, 2.XI).

III. LEXIC, SEMANTICĂ ȘI STILISTICĂ

6. Greșeli de lexic și de semantică

6.1. Pleonasmul

Au fost semnalate și în această perioadă o serie pleonasmе și formulări redundante:

- „Orice șofer prins în această situație **ar fi pasibil** de...”; „**ar fi fost pasibil**” (Antena 1, 15.XI) – corect: *Orice șofer prins în această situație e pasibil; era pasibil;*
- „s-ar putea să aibă **simțuri** extrasenzoriale” (B1 TV, 25.XI) – corect: *s-ar putea să aibă capacități extrasenzoriale;*
- „nu erați **decât doar** doi” (Kanal D, 2.XI) – corect: *nu erați decât doi / erați doar doi;*
- „Nu sunt multe autostrăzi, **drept pentru** care șoferii se înghesuie...” (Digi 24, 30.XI) – corect: *Nu sunt multe autostrăzi, drept care șoferii se înghesuie...;*
- „După 25 de ani de televiziune, colegul nostru Mircea Radu a **debutat** cu **primul** său volum de proză” (TVR 2, 4.XI) – corect: *După 25 de ani de televiziune, colegul nostru Mircea Radu a debutat cu un volum de proză / După 25 de ani de televiziune, colegul nostru Mircea Radu a publicat primul său volum de proză;*
- „administrația românească a ales să **joace doar pe o singură parte**” (Realitatea TV, 14.XI) – corect: *administrația românească a ales să joace pe o singură carte.*

6.2. Folosirea greșită sau inutilă a unui cuvânt în locul altuia

6.2.1. Necunoașterea formei cuvintelor, deformări prin asociere cu alți termeni

Greșelile următoare au fost cauzate de necunoașterea formei cuvintelor:

- „a unuia dintre **autovehicole**” (Antena 3, 11.XI) – corect: *a unuia dintre autovehicule;*
- „circulația **autovehicolelor**” (TVR 2, 4.XI) – corect: *circulația autovehiculelor;*
- „pe **cheul** situat de-a lungul canalului Saint-Martin din Paris” (TVR 2, 4.XI) – corect: *pe cheiul situat de-a lungul canalului Saint-Martin din Paris;*
- „într-un sat **maramureșan**” (TVR 2, 7.XI) – corect: *într-un sat maramureșean;*
- „pentru că tu ai un **servici** care...” (TVR 2, 23.XI) – corect: *pentru că tu ai un serviciu care...;*
- „... vine unu și te ia **după** stradă...” (România TV, 4.XI) – corect: *... vine unu și te ia de pe stradă...*

6.2.2. Modificarea structurii unor construcții fixate

Construcțiile fixate nu trebuie modificate. În uz, ele sunt uneori „alterate” din cauza suprapunerii mentale peste alte construcții asemănătoare ca formă sau / și ca sens sau din cauza substituirii unui cuvânt din structură cu altul apropiat ca formă / sens. Așa se explică greșelile din exemple:

- „**au strâns mâna și cu băncile**” (Antena 1, 16.XI) – corect: *au dat mâna / au bătut palma și cu băncile*;
- „ar fi creat un prejudiciu estimat până **în acest prezent** la un milion de euro” (B1 TV, 2.XI) – corect: *ar fi creat un prejudiciu estimat până în acest moment / până în prezent la un milion de euro*;
- „administrația românească a ales **să joace doar pe o singură parte**” (Realitatea TV, 14.XI) – corect: *administrația românească a ales să joace pe o singură carte*;
- „... și **pe de partea cealaltă** aproape îl victimizează...” (România TV, 7.XI) – corect: *... și pe de altă parte aproape îl victimizează...*;
- „**Până la final**, moda vine, pleacă și revine” (Antena 1, 16.XI) – corect: *Până la urmă / În final, moda vine, pleacă și revine*;
- „și **au desfăcut acest subiect** pe toate fețele” (Antena 3, 30.XI) – corect: *și au dezbătut acest subiect pe toate fețele*;
- „După ce a terminat **în întârziere** lucrările la porțiunea demolată din autostrada Sibiu–Orăștie, acum șefii drumarilor visează la mai mult” (Realitatea TV, 24.XI) – corect: *După ce a terminat cu întârziere lucrările la porțiunea demolată din autostrada Sibiu–Orăștie, acum șefii drumarilor visează la mai mult*.

6.2.3. Cuvinte neadecvate semantic

Au fost înregistrate situații de inadvertență contextuală fie ca urmare a necunoașterii sensului cuvintelor, fie din dorința de exprimare elegantă. Uneori, o lărgire sau deviație de sens a fost favorizată și de influența limbii engleze sau franceze.

- „ca să **servim** o cafea împreună” (Realitatea TV, 11.XI) – corect: *ca să bem o cafea împreună*;
- „Mâncarea tradițională a fost și mai bine savurată pe muzică **susținută** de ansamblurile din zonă” (Antena 1, 11.XI) – recomandat: *Mâncarea tradițională a fost și mai bine savurată pe muzica ansamblurilor din zonă*;
- „odată cu **debutul** sezonului rece, camera de gardă se umple de oameni fără adăpost” (Antena 1, 24.XI) – recomandat: *odată cu începutul sezonului rece, camera de gardă se umple de oameni fără adăpost*;
- „incendiul a fost **lichidat**” (Antena 3, 15.XI) – corect: *incendiul a fost stins*;
- „din seria dramelor autohtone ar trebui **să pronunțăm** și spitalele” (Realitatea TV, 30.XI) – corect: *din seria dramelor autohtone ar trebui să amintim și spitalele*;
- „cu **variațiuni** de lumini” (Realitatea TV, 25.XI) – corect: *cu variații de lumini*;
- „chiar dacă prețurile nu sunt **întocmai** mici” (Antena 1, 27.XI) – corect: *chiar dacă prețurile nu sunt tocmai mici*;
- „ofertă **dedicată** persoanelor fizice” (Antena 1, reclamă la Renault și Dacia Duster, 16.XI) – recomandat: *ofertă destinată / rezervată persoanelor fizice*;
- „cum putem **să-i conștientizăm** de toate aceste lucruri” (Național TV, 2.XI) – corect: *cum putem să-i facem conștienți de toate aceste lucruri*;
- „își doresc o garderobă mai **vastă**” (Nickelodeon, 11.XI) – recomandat: *își doresc o garderobă mai bogată*;

- „... **punându-și toate bazele** că Hillary Clinton va deveni președinte al Statelor Unite” (Realitatea TV, 14.XI) – corect: *încercându-se total în faptul că Hillary Clinton va deveni președinte al Statelor Unite*;
- „se țin în frâu acțiuni care până acum **baleiau**, erau imprevizibile” (B1 TV, 11.XI) – recomandat: *se țin în frâu acțiuni care până acum fluctuau / oscilau, erau imprevizibile*;
- „o mașină mai veche care **nu deține** servodirecție” (Kanal D, 4.XI) – recomandat: *o mașină mai veche care nu are servodirecție*;
- „**să ne scurgem** către canapele” (TVR 2, 23.XI) – recomandat: *să ne îndreptăm către canapele*;
- „Poate exista un revers al medaliei în sensul în care **defiscalizarea acestor taxe de timbru** să ducă la...” (TVR 2, 26.XI) – corect: *Poate exista un revers al medaliei în sensul în care eliminarea / diminuarea acestor taxe de timbru să ducă la...*;
- „Eu **aș intra puțin în telespectatorii noștri** și **aș intra puțin** în concursul telefonic. Ce zici?” (TVR 2, 23.XI) – recomandat: *Eu aș intra puțin în direct cu telespectatorii noștri și aș începe concursul telefonic. Ce zici?*;
- „Preoții spun că postul nu este **despre** mâncare, ci **despre** curățirea sufletului” (Antena 1, 30.XI) – recomandat: *Preoții spun că postul nu se referă numai la mâncare, ci și la curățirea sufletului*;
- „...care urmează să fie **finalitatea** acestei farse?” (România TV, 4.XI) – corect: *...care va fi finalul acestei farse? / cum se va termina această farsă?*;
- „când ajung la o maximă **suportabilitate**” (Național TV, 2.XI) – corect: *când ajung la un grad maxim de suportare*;
- „**suportabilitatea** oamenilor a atins gradul cel mai de sus” (Național TV, 4.XI) – corect: *gradul în care oamenii pot suporta este cel mai de sus*;
- „acceptând prea multe **condiționalități**” (Antena 3, 17.XI) – corect: *acceptând prea multe condiții*;
- „dar [are] și case în mai multe **locații**” (Antena 1, 30.XI) – recomandat: *dar [are] și case în mai multe locuri*.

6.2.4. Utilizarea englezismelor și a calcurilor după engleză

În locul corespondentelor românești, s-au folosit din nou „traduceri” neadecvate ale unor cuvinte și construcții din limba engleză, precum și forme neadaptate. Calcurile de acest tip sunt destul de numeroase în această etapă de monitorizare:

- „primiți **suportul** familiei în tot...” (PRIMA TV, 11.XI) – recomandat: *aveți susținerea familiei în tot...*;
- „este necesar să atrageți cât mai mult **suport** de la cei din jur” (PRIMA TV, 18.XI) – recomandat: *este necesar să atrageți cât mai mult sprijin de la cei din jur*;
- „și aici am nevoie de **expertiza** dumneavoastră, domnule profesor”; „împreună cu oameni care au competența și **expertiza** necesară” (Realitatea TV, 2.XI) – recomandat: *și aici am nevoie de experiența / opinia dumneavoastră (autorizată), domnule profesor; împreună cu oameni care au competența și experiența necesară*;
- „așa că **i-au ofertat** până a zis «da»” (Antena 1, 2.XI) – recomandat: *așa că i-au făcut oferte (din ce în ce mai bune) până a zis „da”*;

- „(nativii) sunt bine **aspectați** pe zona de educație” (B1 TV, 11.XI) – corect: *sunt bine poziționați pe zona de educație*;
- „Ingrediente precum caviarul, somonul sau trufele fac din micul-dejun o masă **luxuriantă** și spectaculoasă” (Antena 1, 11.XI) – recomandat: *Ingrediente precum caviarul, somonul sau trufele fac din micul dejun o masă de lux, spectaculoasă*;
- „și în paralel, are și un **job** la care se duce cu plăcere în fiecare zi” (TVR 2, 15.XI) – recomandat: *și în paralel, are și un loc de muncă la care se duce cu plăcere în fiecare zi*;
- „(Conservatorul François Fillon ... a triumfat duminică seara) ... **luând o opțiune** serioasă în cursa pentru Palatul Elysée” (Pro TV, 28.XI) – corect: *(Conservatorul François Fillon ... a triumfat duminică seara) ... fiind/devenind o opțiune serioasă în cursa pentru Palatul Elysée*;
- „proiect **demarat**” (Național TV, 18.XI) – corect: *proiect inițiat / început*;
- „... care **a acoperit** din Statele Unite acest moment extrem de important” (Antena 3, 9.XI) – recomandat: *care a făcut reportaje în / a transmis în direct din Statele Unite în legătură cu acest moment extrem de important*;
- „Locul unde au fost **trainuiți** zeci de mii de întreprinzători români” (Antena 3, 13.XI, reclamă la Banca Transilvania) – recomandat: *Locul unde au fost instruiți zeci de mii de întreprinzători români*;
- „Automobilul, **branduit** cu emblema echipei din Ștefan cel Mare” (DIGI 24, 27.XI) – recomandat: *Automobilul, inscripționat cu emblema echipei din Ștefan cel Mare*;
- „**discounturile** care se aplică...” (Europa FM, 18.XI) – recomandat: *reducerile care se aplică...*;
- „scoțianul s-a calificat în ultimul act după o victorie **epică**” (Kanal D, 20.XI) – recomandat: *scoțianul s-a calificat în ultimul act după o victorie memorabilă*;
- „cele mai multe **dispensere** dotate cu pungi” (PRIMA TV, 12.XI) – corect: *cele mai multe dispozitive cu pungi*;
- „O șalupă a izbit în plin **water-taxiul** în care se aflau”; „a lovit în plin un **water-taxi** care transporta turiști” (TVR 2, 4.XI) – recomandat: *O șalupă a izbit în plin barca-taxi / taxiul (pe apă) în care se aflau; a lovit în plin o barcă-taxi / un taxi de apă care transporta turiști*;
- „Astăzi însă **provocarea lui** este să mănânce singur” (Nickelodeon, 11.XI) – recomandat: *Astăzi însă marea lui încercare este să mănânce singur*.

La un post de televiziune, într-o emisiune care a conținut și o traducere din limba engleză, s-au înregistrat numeroase calcuri după engleză:

- „Nu este niciun secret că președintele ales **și cu mine avem niște diferențe** semnificative, dar țineți minte, acum 8 ani eu și președintele Bush **aveam niște diferențe** semnificative” (TVR 2, 9.XI) – corect: *Nu este niciun secret că președintele ales și eu avem niște diferențe de opinie semnificative, dar țineți minte, acum 8 ani eu și președintele Bush aveam niște diferențe de opinie semnificative*;
- „Echipa președintelui Bush a fost foarte **profesională** și **grațioasă** ca să se asigure că există o tranziție bună” (TVR 2, 9.XI) – corect: *Echipa președintelui Bush a fost foarte profesionistă și amabilă ca să se asigure că există o tranziție bună*;

- „Trebuie să rămâneți încrezători. Nu deveniți cinici. Să nu credeți niciodată că nu puteți **face o diferență**” (TVR 2, 9.XI) – corect: *Trebuie să rămâneți încrezători. Nu deveniți cinici. Să nu credeți niciodată că nu puteți schimba ceva.*

6.2.5. Greșeli de neadecvare contextuală accidentală sau rezultate din încercarea de a evita cacofonii; atracții semantice, diverse confuzii, lipsa de inspirație, elipse nerecomandate, creații spontane etc.

- „Sorin Blejnar **și-ar fi traficată influența** asupra unui director din subordinea sa” (Digi 24, 7.XI) – corect: *Sorin Blejnar este acuzat de **trafic de influență** asupra unui director din subordinea sa;*
- „miza e foarte mare, **așezată** pe Igor Dodon” (Realitatea TV, 14.XI) – corect: *miza pe Igor Dodon e foarte mare;*
- „Pe ea au acuzat-o vecinii după ce au văzut **camerele de supraveghere**” (Antena 1, 15.XI) – recomandat: *Pe ea au acuzat-o vecinii după ce au văzut **imaginile înregistrate de camerele de supraveghere**;*
- „vorbim de un deficit de 22 la sută **decât** ar trebui” (Antena 3, 25.XI) – corect: *vorbim de un deficit de 22 la sută **față de cât** ar trebui / vorbim de un deficit de 22 la sută **din necesar**;*
- „au statutul de martori **amenințați**” (PrimaTV, 1.XI) – corect: *au statutul de martori **protejați** / martorii sunt amenințați;*
- „[Secureanu] aruncă înspre ele cu tot ce **le** pică în mână” (Prima TV, 18.XI) – corect: *[Secureanu] aruncă înspre ele cu tot ce **îi** pică în mână;*
- „Ce ar trebui să facă state ca România **într-o această** situație” (TVR 1, 9.XI) – corect: *Ce ar trebui să facă state ca România **într-o astfel de** situație / **în această** situație / **într-o situație ca aceasta**;*
- „**Potrivit unui studiu recent, arată** că nouă din zece coreeni vor ca oficiala să renunțe la funcție” (Antena 1, 27.XI) – corect: ***Potrivit unui studiu recent, nouă din zece coreeni vor ca oficiala să renunțe la funcție / Un studiu recent arată că nouă din zece coreeni vor ca oficiala să renunțe la funcție.***

6.2.6. Greșeli constând în asocieri care implică raporturi logice nefirești, nonsensuri

- „că tot am fost odată grânarul **României**” (Național TV, 10.XI) – corect: *că tot am fost odată grânarul **Europei**;*
- „**orice** proiect demarat și pus în practică nu a fost fără probleme” (Național TV, 18.XI) – corect: ***niciun** proiect inițiat / început și pus în practică nu a fost fără probleme;*
- „Pragul de 270 de voturi electorale a fost atins relativ ușor de miliardarul american **grație unui succes** istoric” (TVR 2, 9.XI) – corect: *Pragul de 270 de voturi electorale a fost atins relativ ușor de miliardarul american, **reprezentând un succes** istoric;*
- „nu poți să faci anumite acțiuni **datorită** faptului că” (PRIMA TV, 4.XI) – corect: *nu poți să faci anumite acțiuni **din cauza** faptului că.*

6.3. Repetiții

Repetițiile lexicale sunt supărătoare, de aceea, când este posibil, se recomandă evitarea lor:

- „cunoscut **fiind ca fiind...**” (TVR 2, 26.XI) – corect: *cunoscut **fiind ca...***;
- „**Meteorologii** au emis mai multe **avertizări meteo** de intensificări ale vântului” (TVR 1, 14.XI) – recomandat: *Meteorologii au emis mai multe **avertizări de intensificări ale vântului***;
- „În **total**, marile magazine se așteaptă la încasări **totale** mai mari decât cele de anul trecut” (TVR 2, 18.XI) – recomandat: *Marile magazine se așteaptă la încasări **totale** mai mari decât cele de anul trecut.*

7. Stilistică

7.1. Au fost înregistrate unele expresii familiare, argotice sau/și vulgare, inadecvate contextului dat:

- „i-a tras-o cu asta domnu Cioloș lu domnu Johannis” (Antena 3, 6.XI);
- „mai pe românește, au făcut pe ei de frică” (B1 TV, 20.XI);
- „Donald Trump a primit bani de la tac-su...” (Europa FM, 3.XI).

Este surprinzătoare și transpunerea în scris a unor exprimări nonstandard, redactate neglijent: „Că te-am dat jos din autobuz de-aia o să mor?” (Kanal D, 19.XI).

7.2. Folosirea termenului *puradei* la un post de televiziune încalcă nu doar un principiu de adecvare a registrelor, ci și unul etic, cuvântul fiind depreciativ, ofensator, cu conotații puternice de discriminare etnică: „terase pe care au apărut antenele și hainele **puradeilor**, puse la uscat...” (România TV, 16 XI).

7.3. Sunt nerecomandabile formulările vagi, redundante, pretențioase, de tipul „pot exista niște oportunități care apar la orizont” (Prima TV, 18.XI).